

Uroczystość Wszystkich Świętych i modlitwa za zmarłych

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

- Wyjaśnienie znaczenia uroczystości Wszystkich Świętych i wspomnienia Wszystkich Wiernych Zmarłych.
- Wskazanie na rolę i formy modlitwy za zmarłych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- wyjaśnia, co świętujemy w uroczystość Wszystkich Świętych;
- tłumaczy rozwój kultu wszystkich świętych;
- wyjaśnia, dlaczego pierwsze dni listopada mają poważny charakter;
- wymienia główne formy modlitwy za zmarłych;
- tłumaczy, dlaczego powinniśmy pamiętać o modlitwie za zmarłych.

Pojęcia i postaci

Uroczystość Wszystkich Świętych, wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych, odpust, Msza gregoriańska, wypominki.

Wartości

Życie w łasce Bożej, modlitwa za zmarłych.

Metody i środki

Praca z filmem, rozmowa kierowana, burza mózgów, miniwykład, praca z podręcznikiem, pytania do metody praca z filmem (załącznik 1).

Propozycja realizacji

Modlitwa na rozpoczęcie

Ojciec nasz.

Cele lekcji. Nauczyciel podaje cele w języku ucznia: będę wiedział, co Kościół świętuje 1 listopada; będę umiał wytłumaczyć, jak kształtowały się obchody uroczystości Wszystkich Świętych; będę potrafił wyjaśnić, dlaczego i jak modlić się za zmarłych.

Metoda – praca z filmem. Nauczyciel rozdaje lub dyktuje uczniom pytania (załącznik 1). Następnie wyświetla im film *Skarby Kościoła. 1 listopada*:

<https://www.youtube.com/watch?v=HEtO7UxfpJK> (dostęp: 4.06.2023).

Po obejrzeniu filmu prosi uczniów, żeby na jego podstawie odpowiedzieli na poniższe pytania. W razie potrzeby film można odtworzyć dwukrotnie.

– Jaki charakter ma uroczystość Wszystkich Świętych?

Radosny.

– Kogo wtedy wspominamy?

Wszystkich zbawionych, tych, którzy są w niebie, a nie tylko tych, którzy są ogłoszeni przez Kościół świętymi i błogosławionymi.

– Jaką rolę pełnią święci?

Są orędownikami i wzorami do naśladowania.

– Kiedy wzywamy wstawiennictwa wszystkich świętych?

W szczególnie ważnych wydarzeniach z życia Kościoła.

– Kiedy śpiewamy Litanię do wszystkich świętych?

W Wigilię Paschalną, w czasie poświęcenia kościoła i ołtarza, w czasie obrzędów święceń.

– Jak rozwijał się kult wszystkich świętych?

Na początku nie oddawano czci świętym, później pojawił się kult Marii oraz męczenników, których groby nawiedzano w dzień ich śmierci.

W IV wieku był dzień, w którym wspomniano wszystkich męczenników, z czasem rozszerzono ten kult o pobożnych wyznawców, papieżów, mnichów i dziewice. Kult rozwinął się w VII wieku, gdy papież Bonifacy IV zamienił pogański Panteon na świątynię Najświętszej Maryi Panny od Męczenników i zaczęto obchodzić rocznicę poświęcenia tego kościoła. W IX wieku 1 listopada obchodzono uroczystość Wszystkich Świętych w Irlandii.

– Kiedy ustanowiono uroczystość Wszystkich Świętych dla całego Kościoła? W 935 roku.

Metoda – rozmowa kierowana. Nauczyciel przypomina, że uroczystość Wszystkich Świętych to dzień radosny, gdyż wspomniamy w nim tych, którzy osiągnęli chwałę nieba. Następnie pyta uczniów, jak trzeba postępować, żeby móc liczyć na zbawienie. Należy wskazać, że fundamentem jest wiara, ale musi być ona wyrażona w czynach. Człowiek powinien pamiętać o życiu w łasce uświęcającej, sakramentach, modlitwie, miłości bliźniego. Nauczyciel pyta, dlaczego mimo radosnego charakteru ten dzień ma też charakter poważny, a nie zabawowy. Uczniowie powinni dojść do wniosku, że w kulturze polskiej wiąże się on z odwiedzinami cmentarzy i modlitwą za zmarłych. W tym dniu zachowujemy powagę, aby w ten sposób uszanować tych, którzy od nas odeszli.

Metoda – burza mózgów. Nauczyciel przypomina, że 2 listopada obchodzimy wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych, zwane Zaduszkami, lub Dniem Zaduszny. Jest to dzień, w którym w sposób szczególny modlimy się za tych, którzy w czyśćcu oczekują na wejście do nieba. Nauczyciel prosi uczniów, żeby uczniowie powiedzieli, jak możemy pomóc duszom czyśćcowym. Odpowiedzi zapisujemy na tablicy, a następnie wybieramy najlepsze. Powinny znaleźć się tu: modlitwy, Msze Święte, Msze gregoriańskie, odpusty, wypominki, ofiarowanie dobrych czynów i cierpienia.

Metoda – miniwykład. Nauczyciel wyjaśnia, czym są Msze gregoriańskie i wypominki. Msza gregoriańska to trzydzieści kolejno odprawionych Mszy w intencji osoby zmarłej. Jej początki sięgają VI wieku, kiedy to Grzegorz Wielki nakazał odprawienie trzydziestu Mszy za zmarłego brata zakonnego. Wypominki to modlitwa, w trakcie której idziemy na cmentarz lub w procesji po kościele. Zatrzymujemy się w pięciu miejscach i modlimy się kolejno za zmarłych księży i osoby życia konsekrowanego, rodziców, krewnych i przyjaciół, za poległych w obronie Ojczyzny i ofiary wojen oraz za wszystkich wiernych zmarłych. Wymieniane są również imiona i nazwiska zmarłych, których bliscy poprosili księży o taką modlitwę.

Metoda – praca z podręcznikiem. Uczniowie samodzielnie lub grupach wykonują ćwiczenie 2 z podręcznika (punkt: „Praca na lekcji”). Po zakończeniu pracy uczniowie prezentują swoje odpowiedzi.

Metoda – rozmowa kierowana. Nauczyciel wyjaśnia, że należy pamiętać o zmarłych, aby skrócić ich cierpienie w czyśćcu. Następnie prosi, żeby uczniowie przeczytali z podręcznika punkt: „Z życia wzięte” i wyjaśnili, dlatego należy kultywować pamięć i modlitwę za zmarłych. Należy dążyć do odpowiedzi, że w ten sposób wychowujemy kolejne pokolenia, żeby miał kto się za nas pomodlić.

Podsumowanie lekcji

W uroczystość Wszystkich Świętych oddajemy cześć tym, którzy osiągnęli już chwałę nieba. Do tego grona należą nie tylko ci, którzy zostali ogłoszeni świętymi. Są wśród nich inne osoby, które stojąc przed Bogiem, są dla nas wzorami i orędownikami. Wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych przeżywamy 2 listopada. Modlimy się wtedy za dusze czyśćcowe. Szczególnymi formami pomocy są odpusty, Msze gregoriańskie oraz wypominki.

Modlitwa na zakończenie

Z podręcznika.

Praca domowa

Z podręcznika.

Korelacja z edukacją szkolną

- Muzyka i plastyka:

Pieśni związane z rokiem liturgicznym oraz przykłady religijnej i muzycznej twórczości ludowej, obrzędów, zwyczajów, tradycji regionu.

Praca plastyczna (np. projektowanie plakatu zachęcającego do udziału w rekolekcjach).

- Język obcy nowożytny oraz język mniejszości narodowej lub etnicznej: Słownictwo religijne: np. uroczystość Wszystkich Świętych, wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych, Dzień Zaduszny, Zaduszki, odpust.

Modlitwa: *Jezu, ufam Tobie.*

Załącznik 1

- Jaki charakter ma uroczystość Wszystkich Świętych?
- Kogo wtedy wspominamy?
- Jaką rolę pełnią święci?
- Kiedy wzywamy wstawiennictwa wszystkich świętych?
- Kiedy śpiewamy Litanię do wszystkich świętych?
- Jak rozwijał się kult wszystkich świętych?
- Kiedy ustanowiono uroczystość Wszystkich Świętych dla całego Kościoła?